

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kuntapyörät

Maallemuuttajat 2030 ▶

- Jotta maaseudulla olisi mukavampi asua -

 LAB University of
Applied Sciences

 LUT
University

*Kaikkeaa
ei tarvitse
omistaa itse*

Mitkä kuntapyörät?

Kuntapyöriä voi sanoa kuntien vastineeksi kaupunkipyörille, jotka ovat jo tuttu näky useassa kaupungissa. Siinä missä kaupunkipyörät ovat yleensä kaikki samannäköisiä, kuntapyöristä voi löytyä persoonallisempiakin yksilöitä. Kaupunkipyörien takana on yleisesti niihin erikoistunut yritys, mutta vähälukuisempia kuntapyöriä voi hallinnoida esimerkiksi kunta, yhdistys tai paikallinen yrittäjä/yrittäjäjoukko sivutoimena.

Kuntapyörät mahdollistavat satunnaisen pyöräilyn niille kuntalaisille, joilla ei syystä tai toisesta ole omaa pyörää. Pyörää voi käyttää asioilla käymiseen tai ihan vain paikallisesta luonnosta tai uimarannasta nautiskelemiseen. Yhtä lailla pyörät hyödyttävät myös paikkakunnalla kyläilijöitä.

Kuntapyörät monipuolistavat liikkumismahdollisuuksia ja voivat sujuvoittaa arkielämää. Jos pyöräilyllä on mahdollista korvata autolla ajoa, kiittävät siitä niin polkijan kunto kuin ympäristökin. Etenkin satunnaiselle pyöräilijälle kuntapyörät ovat hyvä vaihtoehto – kaikkea ei tarvitse omistaa itse!

Kuinka lainaus-toiminta pyörii?

Kuntapyörätoimija

Kuntapyörätoimija on halukas pyörittämään toimintaa. Hän huolehtii arjen pyörittämisestä eli pyörien lainustilanteista ja palautuksista. Lisäksi toimija huolehtii, että pyörät ovat asianmukaisesti huollettuja ja että niiden määrä on oikeanlainen eri lainauspisteillä. Toimijana voi olla myös useampi yhteisö tai henkilö.

Pyörien lainaajat

Lainajia ovat sekä paikalliset asukkaat että vierailijat, jotka lainaavat pyöriä. Jos pyörien lainaaminen on maksullista, lainaajat osallistuvat kuntapyörätoiminnan tulonmuodostamiseen.

Kunta

Kunnan rooli ei ole välttämätön, mutta se voi olla mukana useassakin roolissa. Kunta voi tilata kuntapyörät ulkoiselta toimijalta, olla avustamassa toiminnan aloittamisessa, tarjota tiloja toimijan käyttöön, auttaa viestinnässä tai vastata koko toiminnasta itse (lainaamatoimija ja projektin vetäjä).

Projektin vetäjä

Projektin vetäjä voi olla sama taho kuin kuntapyörätoimija. Vetäjä käynnistää projektin ja suunnittelee yhdessä muiden toimijoiden kanssa käytännön asioita, kuten kuinka lainausprosessi saadaan sujuvaksi ja mitä sääntöjä lainaustoimintaan liittyy. Vetäjä voi huolehtia myös markkinoinnista.

Maallemuuttajat 2030 -hankkeen kuntapyörätoimintamalli

Maallemuuttajat 2030 -hankkeen ja **Hollolan kunnan** järjestämässä pilotissa kuntapyörätoimijoina toimivat pääkirjasto ja neljä muuta lainauspistettä, kuten maaseutukahviloita, omien normaalien aukioloaikojensa puitteissa.

Hollolan kunta hankki kierrätetyt pyörät, kunnostutti ne ja lisäsi korit sekä logot. Kunta huolehti myös pyörien kesän aikaisista huolloista ja kuljetuksista. Hankehenkilöstö auttoi käyttöehtojen ja lainaussysteemin laatimisessa, tuotti materiaalia ja mainosjulisteet toiminnasta sekä toteutti kyselyn arvointoineen pyörien lainaajille. Viestintää hoitivat sekä kunta että hankehenkilökunta.

Pyörien lainaajien joukossa oli niin hollolalaisia kuin ulkopaikkakuntalaisiakin.

Hollola

Hollola
#hollola
#montajontea

Kuinka liikkeelle kuntapyörätoiminnassa?

- » **Ottakaa selvää mahdollisista tahoista, jotka voisivat olla kiinnostuneita toiminnan pyörittämisestä.** Tahoja voi olla yksi tai useampi. Lainaussysteemistä riippuen voi olla hyvä huomioida, että suunnitellun lainauspisteen/-pisteiden aukioloajat ovat toimintaan sopivat.
- » **Miettikää, millä systeemillä lainaus tapahtuu.** Jos lainaus tapahtuu paperilomakkeella, tarvitaan paikalle henkilökuntaa. Pyörän varauksen voi hoitaa esimerkiksi myös nettikalenterilla ja avaimen voi jättää koodilliseen lokeroon, mikä ei vaadi henkilökuntaa paikalle vaan muita resursseja sen sijaan.

- » **Lainausehdot ja -säännöt** kannattaa miettiä ja kirjata ylös. Lisäksi lainaajan on hyvä allekirjoittaa ehdot joko lainauslomaketta täyttäessään tai nettivarauksen vahvistaessaan. Parin sivun päästä voit tutustua Hollolan kuntapyörien ehtoihin.
- » **Ovatko pyörät lainattavissa ilmaisena vai maksua vastaan?** Pilotissa pyörät olivat ilmaisia, mutta lainaajat olisivat voineet maksaa myös muutamana euron arvoisen maksun. Pyöristä voi myös myydä mainostilaa esimerkiksi yrityksille.
- » **Pyörien visuaalinen ilme.** Tästäkin lisää hieman tuonnempana.

Kuinka liikkeelle kuntapyörätoiminnassa?

Pyörien hankinta

Kannattaa lähteä liikkeelle sopivan pienellä pyörämäärällä, esimerkiksi 3–5:llä lainauspistettä kohden. Pyöriä voi hankkia käytettynä kierrätyskeskuksesta, poliisihuutokaupasta tai lahjoituksina.

» Onko tarvetta hankkia lapsille sopivia pyöriä heti alkuun?

Kunnostus ja ehostus

Jos työkalut pysyvät omissa käsissä ja aikaa on, voi pyörien huollon suorittaa itse. Pyörät voi huollattaa myös muualla. Korit ovat oiva lisä pyöriin.

» Pyöriä kannattaa ehostaa yhteisiksi tai brändin mukaisiksi esimerkiksi maalaamalla ja/tai lisäämällä logotarra tai -kyltti.

Muut tykötarpeet

Pyörien kanssa lainattavissa olisi hyvä olla myös kypäriä, joita tieliikennelakikin usuttaa käyttämään. Hämärällä ja pimeässä ajaessa pyörissä tulee olla valkoinen valo eteenpäin ja punainen valo taaksepäin.

» Voi olla tarpeen hankkia työkalupakki, joka sisältää esimerkiksi pyöränpumpun, puhdistusliinoja pyörän desinfiointiin, sekä työkalun ohjaustangon sekä satulan säätämiseen.

Kun pyörät ja varaussysteemi ovat kunnossa, on aika julistaa kuntapyöräkausi alkaneeksi!

Kauden loppumisajan kohdan voi suunnitella etukäteen tai toimia tilanteen ja sään mukaan.

**Esimerkki
Hollolan
kuntapyörien
lainausehdoista:**

Lainausehdot

Lainatessasi kuntapyörän, hyväksyt seuraavat ehdot:

Kuntapyörät on huollettu ja testattu Hollolan kunnan toimesta, mutta kunta ei voi taata, etteikö pyörissä esiintyisi äkillisiä vikoja.

Lainaja on vastuussa omasta turvallisuudestaan ja sitoutuu noudattamaan Suomen tieliikennelainsäädäntöä.

Lainaja on vastuussa pyörän tai välineiden tahallisesta vahingoittamisesta aiheutuneista kustannuksista. Ongelma- ja vahinkotilanteissa ota yhteyttä asiointipalveluun, puh. 000 000 0000

Hollolan kunta ei vastaa pyörien desinfiomisesta. Lainauspisteestä on kuitenkin saatavilla desinfiointitarvikkeet, joita käyttäen jokainen voi desinfioida halutessaan pyörän ennen käyttämistä.

Mikäli sinulla ei ole pyöräilykypärää, voit lainata sellaisen lainauspisteestä.

Lainauspisteestä on saatavilla myös pyöränpumppu ja työkalut penkin ja ohjaustangon säätämiseksi.

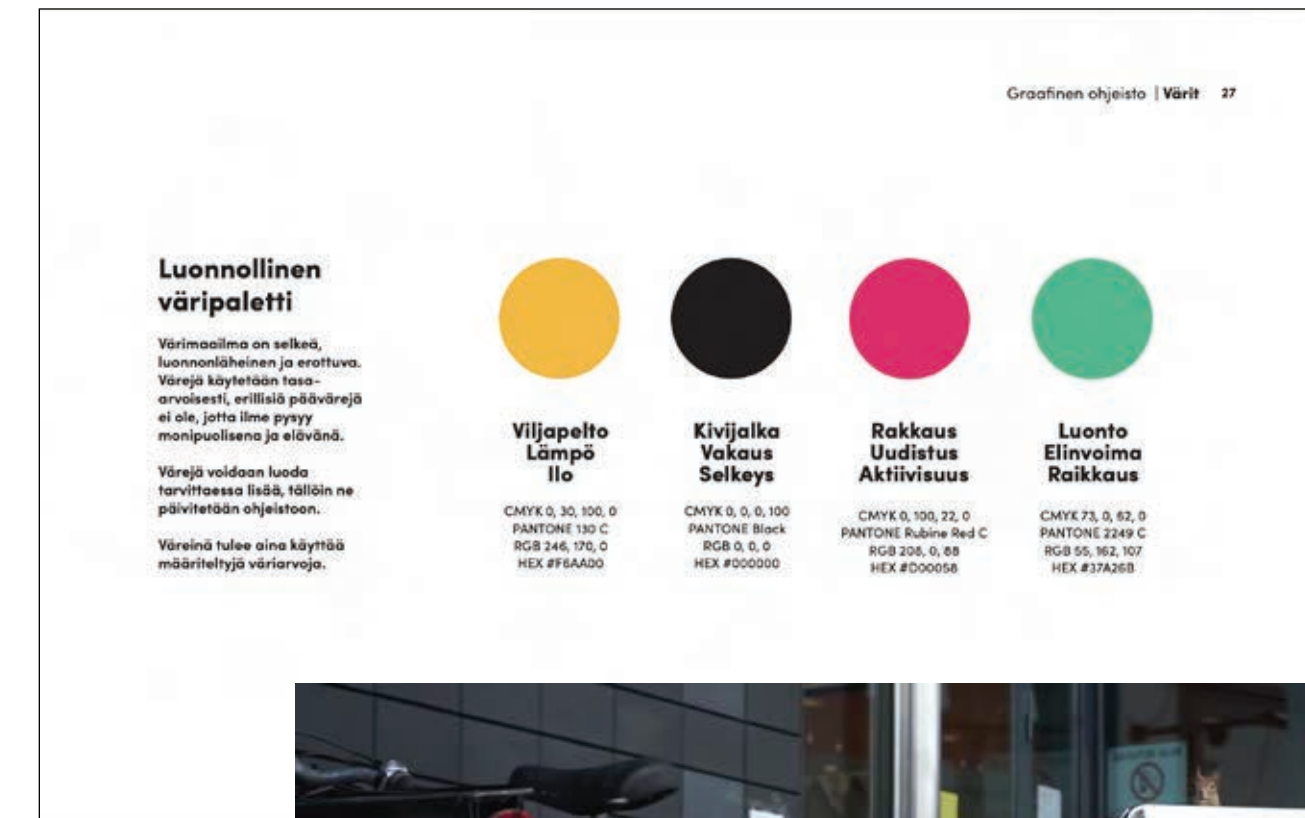
Halutessasi voit lunastaa asiointipisteestä mukaasi myös opaskartan.

Miltä kuntapyörät näyttävät

Kannattaa antaa pieni hetki ja ajatus myös kuntapyörien ilmeeseen ja graafiseen ohjeistoon. Ohjeistus on vapaaehtoinen, mutta siitä on hyötyä pidemmällä aikavälillä. Sen avulla pyöristä tulee tunnistettavampia, kun pyörien lisäksi kaikki mainonta ym. materiaali toistaa pyörien ilmettä. Näin myös käyttäjien on helpompaa luoda mielikuva kuntapyöristä ja niiden toiminnasta.

Perusasioiksi graafiseen ohjeistoon riittää:

- » **fontti** eli kirjasin, jota käytätte kaikessa pyöriin liittyvässä materiaalissa
- » **kaksi-kolme väriä**, jotka kuvaavat lainaamoanne parhaiten
- » **logo**, joka toistuu pyörien ja materiaalin yhteydessä. Logo voi olla myös esimerkiksi kunnan tai yhdistyksen muussakin käytössä oleva logo.

Maallemuuttajat 2030 -hankkeen ja Hollolan kunnan kuntapyöräpilotissa hyödynnettiin Hollolan kunnan graafista ohjeistoa, josta napattiin fontti ja värimaailma. Näin pyörät tukevat myös kunnan yhtenäistä viestintää. Pyörien teippauksissa ja materiaaleissa käytettiin Hollolan logoa.

Business Model Canvas

Kumppanit <ul style="list-style-type: none">» Maallemuuttajat 2030 -hanke» Hollolan kunta» Paikalliset yrittäjät	Ydintoiminnot <ul style="list-style-type: none">» Pyörät lainattavissa pääkirjastolla ja muissa lainauspisteissä» Pyörien huolto tarvittaessa» Lainausjärjestelmän pyörittäminen	Arvolupaus <ul style="list-style-type: none">» Ihmiset saavat vaivattomasti käyttöönsä polkupyörän, jolla voi käydä asioilla tai rentoutumassa» Uusiin paikkoihin tutustuminen helpottuu» Satunnaista tarvetta varten ei tarvitse hankkia omaa pyörää, mikä säästää kukkaroa, säilytystilaa sekä luonnonvaroja	Asiakassuhde <ul style="list-style-type: none">» Kertaluontoinen tai useammin toistuva lainaus» Lainautapahtuma henkilökunnan kanssa	Asiakasryhmät <ul style="list-style-type: none">» Paikalliset asukkaat» Satunnaiset kulkijat, kuten lomailijat
	Resurssit <ul style="list-style-type: none">» Pyörät ja oheistarvikkeet» Lainausjärjestelmä» Lainauspisteiden henkilökunnan työaika» Hankehenkilökunnan työaika» Pyörien ylläpitohuollosta vastaavien henkilöiden työaika		Kanavat <ul style="list-style-type: none">» Hollolan somekanavat» Paikallissanomalehdet» Pyörät ja mainoskyltti fyysisesti kirjaston edessä» Maallemuuttajat 2030 -hankkeen viestintä» "Puskaradio"	
Kulurakenne <ul style="list-style-type: none">» Kirjaston henkilökunnan ja ylläpitohuollosta vastaavien henkilöiden työaika» Pyörien, korien ja kypärien hankinta ja pyörien huollot» Mainosständit mainoksineen sekä työkalupakit sisältöineen maksettu Maallemuuttajat 2030 -hankkeen puolesta			Tulovirrat <ul style="list-style-type: none">» Kuntapyöräpilotissa ei tuloja, mutta pyöriä voisi myös vuokrata pientä korvausta vastaan tai myydä mainos-/sponsoritilaa pyöristä.	

Liiketoimintapotentiaali- selvitys polkupyörien vuokraamisesta

Jakamisesta liiketoimintaa

Tämä liiketoimintapotentiaaliselvityksessä paneudutaan (käytettyjen) polkupyörien vuokraamiseen ja siitä syntyvään liiketoimintaan.

Useiden aktiviteettien harrastajamäärät ovat kasvussa. Korona-aikana erityisesti pyöräilyn suosio on kasvanut.

Vapaa-ajan pyöräilyn suosion kasvaessa tarvetta nähdään erilaisille elämyksiä tuottaville vaihtoehdoille.

Kaikki eivät hanki pyörää itse, mutta voivat olla valmiita vuokraamaan sellaisen. Myös esimerkiksi matkailijoilla ei välttämättä ole mahdollisuutta kuljettaa pyörää mukanaan, joten he saavat kätevästi vuokrattua pyörän paikan päältä ja pääsevät sellaisiinkin paikkoihin, joihin ei autolla välttämättä pääse.

Kun oheispalvelut yhdistetään mukaan jakamisen liiketoimintaan, voidaan luoda monenlaisia elämyksiä. Esimerkiksi valmiit pyöräilyreitit, yhteispyöräilyt, opastetut reitit nähtävyyksineen ja ruokailumahdollisuudet.

Lähde: Harmaala ym. (2017)

Vuokrapyöristä liiketoimintaa

Vuokrapyöriä on tarjolla erityisesti kaupunkialueilla, mutta kuntapyöräkonsepti on tuonut uudenlaisen tavan luoda lisäarvoa käyttäjille ja kamistalouden keinoin. Konsepti mahdollistaa toiminnan pyörittämisen muun liiketoiminnan ohella maaseuduilla.

Tuotetaan palvelua vähällä vaivalla kaikille, erityisesti paikallisille ihmiselle, luonnossa liikkujille, matkailijoille ja pyöräilyä harrastaville.

Pyöräilyreittien investoinnit tukevat toiminnan kehittämistä. Reitti luontoon kuntapyörien avulla kasvattaa koko maakunnan vetovoimaa sekä monipuolistaa aktiviteetin harrastamisen valmiilla reiteillä.

Palveluina vuokrapyöräliiketoimintaan voidaan yhdistää kuntoilu, luonto, kulttuuri, nähtävyydet

» kaikki mikä voi tuottaa käyttäjälleen mielihyvää.

Pyörien vuokraustoimintaa voidaan yhdistää helposti muuhun liiketoimintaan.

Vuokrapyöräliiketoiminnan potentiaaliselvityksen suunnittelun tukena olemme käyttäneet Business Model Canvas -työkalua.

- » Liiketoiminnallista vuokraustoimintaa voivat sivutoimisena harjoittaa erilaiset toimijat, kuten kunta, yhdistys, paikallinen yrittäjä tai yrittäjät yhdessä.
- » Päätoimisena liiketoimintana vuokrapyöräkonseptin kaltainen toiminta ei ole välttämättä rahallisesti kannattavaa.
- » Liiketoiminnan tavoitteena voi olla pienen voiton saaminen tai tekemisen ilo, jolloin riittää, että kulut kattavat tuotot.
- » Tässä liiketoimintapotentiaaliselvityksessä keskitytään siihen, millaisia tuloja on saatava, jotta toiminta ei jää tappiolle.

Liiketoimintaa myös sivutoimisenä

Sivutoiminen yrittäjä voi harjoittaa pyörän vuokraustoimintaa samalla, kun saa toimeentulonsa muulla tavalla kuin itsenäisenä yrittäjänä.

Sivutoiminen liiketoiminta voi olla myös kausiluontoista tai osa-aikaista.

Usein tavoitteena on lisäansiot tai saada muuten vaan mielenkiintoa ja sisältöä elämään.

Jos harjoittaa sivutoimista liiketoimintaa, voi perustaa esimerkiksi toiminimen. Tässä selvityksessä ei keskitytä kuitenkaan yritysmuotoihin enempää.

Sivutoiminen liiketoiminta ei saa kuitenkaan haitata päätyötä. Nämä asiat kannattaa selvittää ennakkoon työnantajan kanssa.

Lähde: Yrittäjät

Vuokrapyörä -kenelle ja mitä?

Pilot -kokeilussa pääasiallisena kuntapyörien palveluntarjoajana toimi Hollolan kunta. Liiketoiminnan pyörittämiseen soveltuvat myös yksityiset elinkeinoharjoittajat, yhdistykset sekä yrittäjät.

Ideasta palveluksi; potentiaalisen liiketoiminnan aloittamis-idea. Kartoitetaan, kuinka paljon vaaditaan erilaisia resursseja, esim. henkilöstöä toiminnan pyörittämiseen, mitä sidosryhmiä ja yhteistyökumppaneita aiheeseen liittyy.

Vuokrapyörien Business Model Canvas

Arvolupaus - kenelle tuotamme arvoa?

Vuokrapyörät ovat tuttu näky kaupunkikuvassa, mutta se tuo myös käyttäjälleen elämyksiä ja samalla alueen tuottajille ja yrityksille mahdollisia sivutuloja.

Käyttäjät saavat vaivattomasti ja edullisesti käyttöönsä polkupyörän, jolla voi käydä asioilla tai rentoutumassa luonnossa. Polkupyörällä pääsee helposti paikkoihin, jonne ei esimerkiksi autoilla pääse.

Satunnaista tarvetta varten ei tarvitse hankkia omaa pyörää, mikä säästää kukkaroa, säilytystilaa sekä luonnonvaroja.

Asiakasryhmät

- kenelle haluamme
tuottaa arvoa?

Tärkeimmät asiakasryhmät ovat vuokrapyörän ympärillä ovat lähialueen asukkaat, vapaa-ajan asukkaat, matkailijat, turistit sekä vapaa-ajan matkailijat.

Lisäksi vuokrapyörä tarjoaa mahdollisuuksia liikunnan harrastajille, ulkoilun ystäville, uusien kokemusten etsijöille sekä seikkailijoille.

Asiakassuhde

- minkälaisia asiakassuhteita
syntyy?

Asiakassuhde voi olla kertaluontoinen tai useammin toistuvaan tarpeeseen.

Kertaluontoinen asiakassuhde kuvitellaan syntyvän ohikulkijoilta ja muilta satunnaisilta matkailijoilta.

Lainaustapahtuma pyörän vuokraajan kanssa, oli kyse sitten yksityisestä henkilöstä, yhdistyksestä tai yrittäjästä. Se perustuu henkilökohtaiseen palveluun ja tätä kautta asiakaskokemukseen, jolla on vaikutusta palautteeseen ja mielikuvaan palvelusta.

Kanavat

- miten annettu arvolupaus saavuttaa potentiaalisen asiakkaan?

Tiedottamisen tärkeys; kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen.

Pyörrien näkyvyyteen kiinnitetään huomiota, jotta ne ovat helposti löydettävissä niin paikan päällä kuin huomattavissa mainoskanavilla.

Esimerkiksi yhdistämällä samalla luontomatkailu ym. kohteet pyöräilyreittien varrelle (yhteismarkkinointi).

Matkailijoita varten voi olla tärkeää huomioida myös eri kieliversiot (suomi, englanti, ruotsi, venäjä, saksa...)

Perinteiset keinot, kuten esitteet, joita jaetaan mm. paikallisissa kaupoissa, virkistyspaikoilla, leirintäalueilla, kahviloissa ja ravintoloissa eli paikoissa, joissa käy tyypillisesti paljon asiakkaita. Lisäksi ilmoitukset paikallisissa sanomalehdissä, messuilla, kylätapahtumissa ja maakuntien yhteisessä matkailulehdessä.

Sosiaalisessa mediassa: Facebook, Twitter, Instagram, hashtagit (risuaidat, #).

Samojen kanavien kautta voi kerätä myös arvokasta palautetta toiminnan kehittämisen kannalta.

Ydintoiminnot

- mitä ydintoimintoja arvolupaus vaatii?

Vuokrapyörään liittyvä ydintoiminto on palvelun vuokraaminen asiakkaalle. Arvolupaus vaatii, että asiakas saa toimivan ja turvallisen pyörän käyttöönsä vuokraamalleen ajalle.

Paikka, jossa pyörät ovat lainattavissa voi olla esimerkiksi jonkun kaupan, puodin tai nähtävyyden yhteydessä oleva pyöräparkki.

Pyörien kunnossapito ja huoltotoimet säännöllisesti sekä tarvittaessa: vuosihoolto ennen sesonkikautta ja ensiapu akuuttiin ongelmaan.

Toiminnan ja selkeän lainausjärjestelmän ylläpitäminen. Jos useampi vuokrauspaikka, vaaditaan saumatonta yhteistyötä.

Mainontaan ja markkinointiin liittyvät keinot - millä keinoin tavoitetaan potentiaalinen pyörien vuokraajakunta?

Resurssit

- mitä resursseja arvolupaus vaatii?

Vuokrapyöräkonseptin keskiössä ovat pyörät. Lisäksi tarvitaan pientä lisävarustelua ja muita oheistarvikkeita, kuten pyöräilykypärä, kori, ilmapumppu, lisävalot, työkalupakki kaiken varalta.

Lainauspisteen ja järjestelmän henkilökunnan työaika. Palveluntuottajia voivat olla niin yksityiset yrittäjät, kuin kunnat, kirjastot, yhdistykset.

Huoltotoimiin tarvitaan osaavaa henkilökuntaa, esimerkiksi akuuttiin ongelmaan, esimerkiksi pyörän kumin paikkaaminen tai ketjujen takaisin laitto.

Säilytystila pyörille, kesällä ulkosalla esimerkiksi telineessä ja talvella varastotila tarpeen.

Kumppanit

- keitä ovat tärkeimmät kumppanit?

Tärkeimpiä kumppaneita vuokrapyörätoiminnan ympärillä ovat kunnat, kylät, yhdistykset, yritykset ja paikalliset maaseutukohteet.

Toiminnan laajuudesta riippuen tulee huomioida myös mahdolliset pyöräkorjaamot ja varaosaliikkeet.

Myös asiakkaat, vuokrapyörien käyttäjät, ovat omalta osaltaan kumppaneita. He voivat mainostaa palvelua ja hyviä kokemuksia edelleen kasvotusten tai sosiaalisen median välityksellä.

Kulurakenne

- mitä kuluja vuokrapyörien toteuttamiseksi syntyy?

Alkuhankinnat ovat pyörien suurin kuluerä; kuinka monta pyörää ja minkä kokoisia tarvitaan?

Käytetyt pyörät ovat yleensä edullisia, mutta pyörien mahdolliseen käyttöönottohuoltoon ammattilaisella voi kuluja arvioitua enemmän rahaa, jos pyörän viallisia osia joudutaan vaihtamaan.

Mahdollisiin oheistuotteisiin liittyen voi myös tulla kuluja: esimerkiksi tankokoreihin, kypäriin, työkalupakkiin, pyörien ehostukseen ja pyörien huoltoon liittyviä osto- tai kunnostuskuluja.

Jos mainonnassa käytetään lehtimainontaa, esitteitä, mainosstandejä tai vastaavia, koituu pieniä lisäkuluja.

Jatkossa pyörien vuosittaiseen huoltoon liittyy vuosihuoltokuluja sekä mahdollisia käytönaikaisia menoja.

Mahdollinen vakuutus myös maksaa, jos sellainen katsotaan tarpeelliseksi.

Hankintakulut vuokrapyörälle

*Alkuinvestointina
kulut eivät ole
suuret*

Kuntapyörä-toimintamallia sivuavasta liiketoiminnallisesta vuokraustoiminnasta käytetyille pyörille ei ole aiempaa kokemusta, joten tarkempia kirjanpidollisia laskelmia ei tehdä tässä vaiheessa. Selvityksessä annetaan esimerkkiarvio kuluista ja tuotoista viidelle käytettynä ostetulle pyörälle.

Alkuinvestointina kulut eivät ole suuret, koska tarkoituksena on hyödyntää hyväkuntoisia kierrätyspyöriä edulliseen hintaan. Hankintakulut luonnollisesti laskevat, jos saadaan käytöstä poistettu hyväkuntoinen pyörä lahjoituksena.

Hankintakuluja aiheutuu pääasiassa pyörien ostohinnasta ja oheistarvikkeista, mahdollisesta pyörätelineestä sekä pyörien huollosta ennen käyttöönottoa. Lisäksi mainontaan ja käytettyyn työaikaan voi halutessaan varata tarpeelliseksi katsomansa summan. Käytettyä työaikaa ei tässä selvityksessä huomioida.

Esimerkki: viisi vuokrapyörää, kun liiketoimintaa suunnitellaan

Alkuhankinnat

Pyörän hinta	300€ (5 kpl á 60 €)
Kypärä	125€ (5 kpl á 25 €)
Kello	20€ (5 kpl á 4 €)
Etu- ja takavallo	25€ (5 kpl á 5 €)
Kori	45€ (5 kpl á 9 €)
Ulkorengas	45€ (3 kpl á 15 €)
Vaijerilukko	20€ (5 kpl á 4 €)
Avaimenperä	10€ (5 kpl á 2 €)
Työkalupakki	40€ (kpl á 8 €)

(sis. pumppu 3€, desinfiointipyyhepaketti 4€ ja kuusiokolosarja 5€)

Yhteensä:

600€

Muut kulut

Mainosjulisteet (A2)	25€
A-standi (A2)	90€
Vuosihuollot	400€ (5 kpl á 80 €)

Yhteensä:

515€

Tärkeitä kysymyksiä liittyen vuokrapyöräliikeidean kannattavuuteen

Minkälaisia alkuinvestointeja tarvitaan toiminnan käynnistämiseksi?

Lisäksi kustannussäästöjä voi tulla huomattavasti vertailemalla tarvittavien oheistuotteiden hintoja (kypärät, korit, pumput ym.). Voisiko oheistuotteita saada kierrätettynä edullisempaan hintaan tai lahjoituksena?

Miten toiminta aiotaan rahoittaa alussa?

Tässä liiketoimintapotentiaaliselvityksessä ei keskitytä esittämään, kuinka paljon yritystoiminnasta syntyy tarkkoja kuluja tai tuottoja eikä siihen, minkä verran myyntiä pitäisi olla, jotta toiminta olisi kannattavaa. Tarkoituksena on kartoittaa esimerkkilukuja hyödyntämään tilannetta, jossa pohditaan toiminnan aloittamista.

Mistä tuloja vuokrapyörätoimintaan?

Suurin tulonlähde toimintaa harkitseville on käytettyjen pyörien vuokraamisen vuokratulot. Tosin käytettyjen pyörien vuokraamisesta ei voi veloittaa samankaltaisia summia, kuin uusien pyörien vuokraamisesta. Täten muitakin tulonlähteitä tarvitaan rinnalle, joten toiminta sopii hyvin liiketoiminnaksi esimerkiksi kyläpuodin tai muun pienyrittäjän muun toiminnan oheen.

Pyörien vuokrausta voidaan hinnoitella eri perustein. Vuokra-aika voi olla esim. tunti tai useampi, lainauskerta, vuorokausi tai viikonloppu. Näin esimerkiksi matkailijat voisivat hyödyntää alueen muita palveluita kuten AirBnB-majoituspaikkoja, luontomatkailua, museoita, nähtävyyksiä, kahviloita ym. samalla kertaa. Näin ollen he toisivat samalla lisätuloja muillekin alueen/ kunnan toimijoille.

Liikunta- ja urheiluvälineiden sekä -varusteiden myyntiin tai vuokraukseen sovelletaan yleistä verokantaa. (vero.fi)

Tuloja kertyy oletettavimmin touko-syyskuun aikana. Vilkkaimmillaan sesonki on kesä-elokuun aikana. Toki hyvien säiden salliessa toiminnan aloittamista ja lopettamista voi siirtää sään tai kysynnän mukaan.

Arvio saatavista tuloista

- » Arvio on tehty sillä perusteella, kuinka paljon vuorauksia voisi olla yhdessä toimipisteessä touko-syyskuun aikana.
- » Arviossa ei ole huomioitu korona-pandemiaa.
- » Oletuksena arvioinnille on, että alussa pyörän vuokraus on 5 € kerralta, kun palautus on samana päivänä. Hintoja ja vuokrausehtoja voi helposti muunnella itselle sopivaksi vaihtoehdoksi.

Hinnoitteluesimerkki vuokrapyörälle

Hinta:

5 euroa/kertalainaus
(palautus saman päivän aikana)

10 euroa/viikonloppu (pe-su)

Hinnoittelussa on tärkeää huomioida vuokraus- ja palautusajankohdat, joiden perusteella hinta määritellään. Käytettyjen pyörien vuokraushinnoittelussa on hyvä muistaa, ettei hinnoittele palvelua liian korkeaksi.

Kuinka paljon myyntiä tulee olla, jotta päästään voiton puolelle?

Vuokrapyörien vuokraustoiminnan kannattavuuslaskelma:

Esimerkilaskelman avulla esitetään kuvitteellinen kannattavuuslaskelma, koska aiempaa vertailua ei ole saatavilla. Laskelmista jätetään huomioimatta poistot, koska kyse ei ole suurisummaisesta liiketoiminnasta. Laskelmassa ei ole eritelty onko kyse arki- vai viikonloppulainaukset.

<u>Vuokra-aika</u>	<u>Lainauksia</u>	<u>Tuloja</u>	Jotta tulos olisi nolla:	
Toukokuu	20	100€	Myynti	1125€
Kesäkuu	40	200€	Alkuinvestoinnit	1125€
Heinäkuu	100	500€		0€
Elokuu	50	250€		
Syyskuu	15	75€		
Yhteensä:	225 krt	1125€		

Laskelman mukaan saaduilla luvuilla vuokrauskertoja täytyisi olla kesän aikana noin 230, jotta tuloksessa päästäisiin voitolle jo yhden kesän aikana. Varsinaisessa kirjanpidossa poistot huomioiden tulos olisi hieman erilainen.

Liiketoiminnan kannattavuus

Liiketoiminta on kannattavaa, kun veroton myyntitulo riittää tuotteen tai palvelun valmistamisesta aiheutuvien muuttuvien kustannusten maksamiseen.

Esimerkiksi jos ei tehdä voittoa, mutta kustannukset saadaan maksettua, tulos on tällöin nolla.

Toiminnan kannattavuuden vuoksi on seurattava laskelmia ja niiden mahdollisia muutoksia, jotta tarvittaviin toimenpiteisiin tartutaan ajoissa.

Kuntapyörä-konseptin kaltainen pyörien vuokrausliiketoiminta ei ole suoraan tuottoisa business. Enemmänkin harrastus ja iloa tuottava liiketoiminta, jossa itse vuokratapahtumalla asiakaspalvelussa voi olla suurempi merkitys.

Lähde: Yrittäjät.fi (2021)

Mitä riskejä on huomioitava vuokrapyöräliiketoiminnan ympärillä?

- » Pyöriin kohdistuvia riskejä ovat esimerkiksi varastaminen ja ilkivalta.
- » Liiketoiminnan pyörittämiseen kohdistuvia riskejä ovat esimerkiksi maksukortti-huijaukset, väärennetyt rahat, vääränä henkilönä esiintyminen.
- » Riskeiltä voidaan suojautua esim. henkilöllisyyden tarkastamisessa, ennakko-maksuilla, vuokraussopimuksen solmimisella, sopimusehdoilla (ajaminen omalla vastuulla).
- » Lisäksi voidaan asentaa jokin paikan-nuslaite pyörään tai muu tunniste.

Millä mittareilla vuokrapyöräkonseptin toimivuutta ja kannattavuutta seurataan?

Ensimmäinen toimintakausi on merkityksellinen, koska silloin pystytään antamaan viitteitä seuraavalle kaudelle.

Pyörän vuokraustoimintaa voidaan seurata lainausten määrällä, palautteiden perusteella tai tulosperusteisesti.

Kannattaa pitää myös kirjaa mahdollisista ylimääräisistä rikkoutumisista ja huolloista. Näistä voi olla hyötyä seuraavan kauden ennakkointiin.

Vuokrapyörä -liiketoimintaidean jalostaminen -palvelun tekeminen skaalautuvaksi liiketoiminnaksi

- » **Yhdistäminen muihin palveluihin ja kampanjoihin**, esimerkiksi kertakäyttöisten kameroiden ostaminen tai actionkameroiden vuokraaminen (video reissusta tuliaisiksi).
- » Myös **yhteistyösopimukset alueen toimijoiden kanssa** loisivat pohjaa uudelle liiketoiminnalle ja vahvistaisivat kaikkien asemaa yhteisössä ja liiketoiminnassa. Esimerkiksi jos matkailija kävisi tutustumassa alueen viiteen nähtävyyteen, hän saisi kuudennessa kahvit tai limupullon ilmaiseksi. Jos pysähtymispaikalta löytyisi jokin pikku puoti, voisi potentiaalinen pyöräilijä käyttää myös puodin palveluita.
- » **Toiminnan tunnettuuden lisääminen** laajemmalle - "stop-over" matkailijoille eli ohikulkumatkailijoille. Esimerkiksi sellaisille tahoille, jotka tavoittavat myös ulkomaalaiset potentiaaliset asiakkaat. Tämän lisäksi yhteisen kantavan teeman rakentaminen, esim. yhtenevä visuaalinen ilme maakunnan luonto- ja virkistysmatkailun kanssa.
- » **Digitaalisen informaation tuottaminen**, verkostojen lisääminen, markkinointi myös ulkomaalaisille kohdennettuna.
- » **Erilaiset räätälöidyt paketit** alueen elinkeinonharjoittajien kanssa (reittivaihtoehdot, oheistoiminnot, nähtävyydet, ostomahdollisuudet, perhepaketit).
- » **Lisäarvon tuottaminen** panostamalla laatuun aiempien käyttäjäkokemusten perusteella.
- » **Mahdollisuus perhepyöräilyyn** hankkimalla erikokoisia pyöriä ja pyörän turvaistuimia. Lisäksi hinnoitteluun voi lisätä perhepaketteja.
- » **Toiminnan laajentaminen**, uusiin käytettyihin pyöriin investoiminen esimerkiksi hankkimalla erikokoisia pyöriä ja pyöriä eri käyttötarkoituksiin kuten asfaltti- tai polkuajeluun tarkoitettuja.
- » **Varausmahdollisuudet** eri matkailu- ja vapaa-ajan toimijoiden kanssa - uudenlaiset yhteistyösopimukset ja/tai **mahdollisuus talvipyöräilyyn**.

LÄHTEET:

Harmaala, M-M., Toivola, T., Faehnle, M., Manninen, P., Mäenpää, P. & Nylund, M. 2017. Jakamistalous. Alma Talent. Helsinki 2017.

Haapala, A: 2021. Salpalinja museo. Salpakeskus.

Yrittajat.fi

Vero.fi